Beknopt verslag raadscommissie van de gemeenteraad Emmen op donderdag 10 september 2026 vanaf 19.30 uur

Aanwezig:

Voorzitter	:	de heer J.B.W. Wittendorp
Commissiegriffier	:	mevrouw J.T.M. Idema-Herder
Collegeleden	:	mevrouw M. Kuipers-Hekhuis, mevrouw D.S. Keen, de heer H.F. van Oosterhout, de heer P.M. Schrik, de heer R. Wanders
De commissieleden	:	de heer J. Dutilh (PvdA), de heer H. Smit (PvdA), de heer D. Wanningen (VVD), de heer J. de Boer (VVD), de heer C.M.S. van den Berg (CDA), de heer R. Beuker (CDA), mevrouw R. Gommer-Gelijk (CDA), de heer M.J. Supheert (ChristenUnie), mevrouw B. van der Woude (GroenLinks), raadslid M.C. Sampimon-Ssembatya (GroenLinks), de heer H.R. Knol (PVV), de heer J.A. Schrik (FvD), mevrouw A. Poppen (FvD), de heer V. Meertens (SP), de heer W.L.H. Moinat (SP), mevrouw G. Blok (Veilig Emmen), mevrouw N.A.O.O. van der Harst (Veilig Emmen), mevrouw C.C.M.M. van der Burgt (Hart voor Emmen), de heer R.S. de Jong (Hart voor Emmen), de heer M.P. Hornis (PVV), de heer J.H. Koops (D66), de heer T.H.X. Koster (D66), de heer H.M. Kasteleijn (50PLUS), de heer J. Otter (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen), de heer M. Klaver (Wakker Emmen),

de heer A. Arslan (Veilig Emmen), mevrouw L. Coljé (Wakker Emmen), mevrouw G. Croezen (Veilig Emmen), de heer D. Dekker (Wakker Emmen), mevrouw A.G. Griemink (50PLUS), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer J.C. Hindriks (PvdA), de heer L. Hoogenberg (Wakker Emmen), de heer M. de Jonge (D66), de heer M. Katerbarg (Wakker Emmen), mevrouw U.H. Kilinçci (PvdA), de heer M. Kuiper (SP), de heer M. van Maanen (FvD), de heer Q.F.W.J.M. Martin (FvD), de heer M. Meijer (VVD), de heer H.C. Nooij (50PLUS), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), de heer G. Prins (ChristenUnie), de heer R.R. Pruisscher (ChristenUnie), mevrouw A.W. Scheper (VVD), de heer G.W.G. Sibum (Wakker Emmen), de heer R.R. Slim (FvD), mevrouw M. Smit (Hart voor Emmen), mevrouw M. Stulp (D66), mevrouw A.S. Swama-Kuper (CDA), de heer W.A.A.H. Tabak (GroenLinks), de heer M.M. Tuik (CDA), de heer R.J. van Veen (FvD), mevrouw A.K. Velzing (Wakker Emmen), mevrouw R.M.C. Visser-Hatt (Wakker Emmen), de heer T.C. Vlaar (CDA), de heer A. de Vries (PvdA), de heer B.R. Westera (PVV), de heer M. Woltman (Wakker Emmen),

Verslaglegging : de heer D.P. Drolenga (Notuleerservice Mooi Werk)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter Wittendorp opent de vergadering om 19.30 uur en heet de aanwezigen welkom.

PVV verzoekt agendapunt 5C van de agenda te halen omdat de aangenomen motie ‘Financiële discipline GR’en’ niet is meegenomen in de stukken en de zienswijze op de GR-begrotingen reeds is ingediend.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat de meerderheid in de commissie vóór handhaving van dit agendapunt is, omdat die fracties menen dat niet alle zienswijzen zijn ingediend en de raad daar dus nog wijzigingen op kan aanbrengen en zo alle GR-financiën kan bespreken. De agenda wordt daarmee ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen college/presidium

Wethouder Kuipers deelt mee dat de gemeente met enkele partijen de oprichting van een centrum-organisatie gaat bekijken om bij Programma Emmen-centrum verantwoordelijkheden en budgetten in beeld te brengen. Voorts wordt samen met de ondernemers bekeken hoe de overlast voor winkeliers en bezoekers bij de vele fysieke centrumprojecten is te minimaliseren, zoals bewegwijzering, bouwroutes en –hekken en publieksvriendelijke acties. Op 26 september wordt DIEP in het Biochron officieel geopend; dit wordt binnen en buiten het pand gevierd en iedereen is welkom.

3. Rondvraag

Wakker Emmen betoogt dat in de Wet veilige jaarwisseling verenigingen en stichtingen onder voorwaarden ontheffing van het vuurwerkverbod kunnen aanvragen. Verschillende gemeenten willen de ontheffing niet of slechts beperkt toepassen. Wat is het standpunt van de gemeente Emmen in dezen en hoe zijn de inwoners geïnformeerd over deze nieuwe wet? Is dit voldoende bekend en zijn er al aanvragen voor ontheffing ingediend? De gemeente heeft acht weken reactietijd. Zijn alle ontheffingen voor de Kerst nog wel toe te kennen?

Burgemeester Van Oosterhout antwoordt dat twee derde van de gemeenten met de ontheffing wil gaan werken, waaronder Emmen. Dit wordt uitgewerkt in een lokale communicatiecampagne. Daarna kunnen stichtingen en verenigingen een aanvraag indienen. Hier zijn wel de nodige voorwaarden aan verbonden, maar de gemeente ondersteunt daarbij. Hoe meer aanvragen er zijn, des te lastiger wordt de controle en handhaving. Hopelijk is dit een aanzet tot een geweldige traditie, maar het kan ook zo complex zijn in de praktijk dat er volgend jaar niet meer met ontheffingen wordt gewerkt. Het gaat om een nieuwe procedure, dus of alle aanvragen nog tijdig zijn te behandelen, is nu nog niet te overzien. De verwachting is dat het aantal meevalt gezien de complexe voorwaarden.

Hart voor Emmen noemt het zeer ingrijpende incident in Emmen waarbij een 22-jarige man uit Ter Apel is aangehouden vanwege ongewenst lichamelijk contact met een kind. Meerdere kinderen waren erbij betrokken. Dit incident heeft grote impact op de kinderen, ouders en de school. Heeft de gemeente contact gehad met de school en nazorg geboden aan de betrokkenen? Zo ja, hoe? Waren er eerdere signalen, meldingen over of incidenten met de verdachte? Zo ja, waren die bekend bij politie en andere instanties en zijn ze voldoende opgepakt? De verdachte is overgebracht naar de Vreemdelingendienst. Zit hij in de opvang in Ter Apel en is hierover contact geweest met het CAO, de gemeente Westerwolde en andere instanties? Welke concrete maatregelen gaan B&W samen met politie, scholen en instanties nemen om herhaling zo veel mogelijk te voorkomen en de kinderveiligheid rond scholen en speelplaatsen te vergroten? Ouders moeten erop kunnen vertrouwen dat hun kinderen veilig buiten kunnen zijn.

Burgemeester Van Oosterhout is er in het algemeen niet voor om over één concreet incident in het openbaar te spreken. Dit gaat om vertrouwelijke informatie en privacy en de ouders in kwestie hebben geen behoefte aan publiciteit. In dit geval een toelichting bij uitzondering. De burgemeester en wethouder onderwijs zijn geïnformeerd en er is contact gezocht met de schooldirecteur. Daarbij wordt standaard hulp aangeboden. Vooraf waren er geen signalen. Dat de verdachte op het aanmeldcentrum Ter Apel verbleef, was al publiekelijk bekend en er is contact geweest met het COA, Westerwolde en het ministerie A&M. De minister is voor het zomerreces op werkbezoek geweest. Toen is in het algemeen de overlast door veiligelanders met een hele serie vervelende kleinere incidenten besproken. De minister doet zijn best, maar het ligt erg complex. Het zou enorm helpen als de Spreidingswet goed uitgevoerd wordt door álle 342 gemeenten. Dan is genoemd incident niet uit te sluiten, maar is er in ieder geval een veel kleiner aantal incidenten in en rondom Emmen.

Hart voor Emmen stelt dat als de huidige inzet voldoende was geweest, dit heftige incident wellicht niet had plaatsgevonden. Het vrijblijvende toezicht, dat dus gaten vertoont, is niet genoeg bij zware zedenmisdrijven.

Burgemeester Van Oosterhout zegt dat deze uitspraak voor rekening van Hart voor Emmen is. Het gaat hier om een beroerd zedenincident, maar dit type komt op meerdere locaties in de gemeente voor en bij allerlei soorten verdachten en slachtoffers. Het is dus onverstandig en onterecht om dit op een specifieke doelgroep toe te spitsen. Bovendien is het aantal incidenten beperkt te beïnvloeden, maar alertheid hierbij is uiteraard gewenst.

4. Spreekrecht niet-geagendeerde onderwerpen: n.v.t.

5. Bespreken B-stukken

5.A Raadsvoorstel – Opheffen rechtstreeks gekozen Dorpsraden Erica en Zwartemeer

Eerste termijn

Voor **Wakker Emmen** is van belang dat inwoners toe kunnen treden tot een EOP. Daarom is er een verplichte jaarvergadering en moeten de bestuurlijke huisregels duidelijk en eerlijk zijn. Wordt hier toezicht op gehouden? Welke tools heeft de gemeente als dat niet gebeurt?

VVD ziet dat de juridische basis voor beide dorpsraden er niet meer is, dus ligt opheffing voor een reguliere EOP voor de hand. Positief is het dat de leden tussentijds kunnen wisselen. Hoe gaat de gemeente de besturen straks begeleiden? Daar artikel 8 overbodig is, is aanpassing van de verordening en dus het raadsvoorstel aan te raden, ook bij deze 'kan'-bepaling.

D66 vindt het belangrijk dat wijken en dorpen via EOP's kunnen meedenken met de gemeente, die hiervoor juiste voorwaarden moet creëren. Het is een prima om beide dorpsraden om te zetten naar EOP's, omdat er minder kandidaten waren dan bestuurplekken en het nog de enige twee dorpraden in de gemeente waren – die trouwens zelf instemmen met de wijziging. Waarom ligt die nu pas voor? De bedoelde wetswijziging was er al in 2016 en sindsdien zijn er gewoon verkiezingen gehouden in Erica en Zwartemeer. Al gaat dit voorstel niet over de invulling van de EOP-taken, het lijkt D66, met burgerparticipatie als een speerpunt, wel goed om dit later in deze raadsperiode nog eens in algemene zin te bespreken.

PVV vindt dat inwoners niet pas moeten worden gehoord als gemeenteplannen al grotendeels vastliggen, zeker bij onderwerpen als verkeer, groen, woningbouw en leefbaarheid. Met de verordening kunnen EOP's al vroegtijdig geïnformeerd en om advies gevraagd worden en kunnen zij zelf binnen het budget beslissen over hun werkgebied.
ChristenUnie beluistert dat de verordening de EOP's beperkt in hun rechten. Maar de wetswijziging was er al in 2016. Het enige wat verandert, is dat er geen verkozen dorpsraden meer zijn.
PVV beaamt dat opheffing van beide dorpsraden zorgt voor eenduidigheid in het EOP-systeem en bezettingsproblemen oplost. Maar verkiezingen zijn nu niet langer mogelijk met draagvlak uit de hele wijk of dorp. Een inwoner kan nu naar believen instappen. De toegangsdrempel moet kritisch worden bekeken. 40% van alle kiesgerechtigde inwoners moet zich uitspreken over de instelling van een rechtstreeks gekozen raad en de ondergrens van 4.500 inwoners maakt lokale zeggenschap onnodig moeilijk bereikbaar. Geef inwoners echte invloed, houd de lijnen naar de EOP's kort en zorg dat zij ook zichtbaar verschil kunnen maken.

Hart voor Emmen ziet dat het college na tien jaar stilzitten nu een voorstel voorlegt dat juridisch rammelt: het is gebaseerd op een lokale beleidsregel uitgaand van een wetsartikel dat sinds 2016 niet meer bestaat. Het gaat niet om techniek, maar het afpakken van een fundamenteel democratisch recht om rechtstreeks de eigen dorpsvertegenwoordiging te kiezen, de ultieme vorm van legitimiteit.
D66 vraagt wat Hart voor Emmen vindt van de huidige situatie in alle andere dorpen en wijken.
Hart voor Emmen ziet graag dat dorps- en wijkraden democratisch gekozen kunnen worden. In beide dorpen moeten inwoners straks eerst lid worden van de vereniging, wellicht contributie

betalen en naar een jaarvergadering komen voor inspraak. Dat werpt een hoge drempel op, juist voor de stille meerderheid en kwetsbare groepen. B&W kiezen voor ambtelijk gemak boven het burgerrecht. Hoe is dit te rijmen met de Participatievisie?
Volgens de **VVD** kan een inwoner gewoon invloed uitoefenen door de jaarvergadering bij te wonen. Welk recht wordt hem of haar dan afgepakt?
Hart voor Emmen herhaalt dat lidmaatschap van een vereniging met contributie een drempel opwerpt. In een dorpsraad is die drempel er niet: daar heeft men stemrecht.
GroenLinks informeert hoeveel mensen in Erica en Zwartemeer daarvan gebruikmaken en hoeveel van hen hebben gestemd bij de verkiezingen voor de dorpsraden.
Hart voor Emmen vindt het veel verstandiger daar een referendum te houden om te peilen hoe de inwoners hier zelf over denken. Als de opkomst dan laag is, moet de gemeente bij zichzelf te rade gaan. Wellicht ligt de lage opkomst aan het samenvoegen met de provinciale verkiezingen. Hoe kan dit raadsvoorstel voorliggen zonder de oprichtingsakten, statuten, ledenlijsten en aanpassing van de verordening?

GroenLinks staat positief tegenover het voorstel. In Erica en Zwartemeer zijn er veel betrokken bewoners en vrijwilligers en mooie activiteiten. Goed dat het proces zorgvuldig is doorlopen met beide dorpsraden, die hebben ingestemd met de omvorming tot belangenvereniging in navolging van de overige EOP's. Zijn andere passende vormen bekeken? Tussentijds kunnen nieuwe leden toetreden. Hoe is dat geregeld? Hoe krijgen nieuwe of andere geluiden in de dorpen ook een plek?

Veilig Emmen vindt het belangrijk dat inwoners kunnen meepraten over wat er in hun eigen wijk of dorp gebeurt. In Erica en Zwartemeer kiest men straks niet meer de eigen vertegenwoordiging. Worden inwoners via een EOP wel voldoende betrokken? Hoe gaat het college voorkomen dat straks een kleine groep leden alles bepaalt? Hoe kan dit voorstel pas tien jaar na de wetswijziging naar de raad komen?

50PLUS vindt dit een goed voorstel dat doorgang moet vinden.

FvD hecht grote waarde aan lokale zeggenschap en directe democratie en kijkt daarom kritisch naar dit voorstel. Men sluit zich aan bij de gestelde vragen over het zeer late tijdstip van indiening. Inwoners van Erica en Zwartemeer kunnen niet langer direct hun eigen vertegenwoordigers kiezen. Is de inwoners zelf om hun mening gevraagd? Zo nee, waarom achten B&W dat de instemming van de dorpsraden voldoende?
D66 vraagt hoe FvD beoordeelt dat er niet genoeg kandidaten waren voor de dorpsraden. Blijkbaar leeft het daar niet voldoende. Dit kan juist een barrière wegneemt: straks hoeft men niet mee te doen aan een publieke verkiezing.
FvD erkent dat, maar opheffing van een dorpsraad voor EOP verandert dat niet. Op zich is FvD niet tegen deze praktische en technische aanpassing, maar dan moeten de inwoners er wel mee instemmen en niet alleen de dorpsraden.

CDA vindt het positief dat er een zorgvuldig proces was en er draagvlak is onder beide dorpsraden. Met de overstap naar een EOP wordt de overlegstructuur gemeentebreed gelijk. Intrekking van de betrokken beleidsregel is daarmee logisch.

ChristenUnie vindt het mooi dat er draagvlak is bij de twee dorpsraden. Als die constructie niet langer houdbaar is, waarom ligt dit voorstel er pas tien jaar na de wetswijziging? Om de storm in een glas water die sommige partijen veroorzaken, te temperen: zijn er de laatste jaren überhaupt verkiezingen geweest in Erica en Zwartemeer vanwege te weinig kandidaten?

PvdA stelt vast dat bij beide dorpsraden niets viel te kiezen omdat er minder kandidaten waren dan bestuurszetels. Het voorstel is bedoeld om ze in een nieuw EOP-jasje te steken. Dit past Erica en Zwartemeer prima, ook al zijn de leden niet rechtstreeks gekozen. Hoe is de zinsnede *'vergelijkbaar met andere EOP's'* op te vatten?

SP is blij dat beide dorpsraden instemmen met de overstap naar een belangenvereniging. Hiermee kan de betrokken beleidsregel formeel worden ingetrokken. Is er over alternatieven nagedacht? De SP ziet gelijkwaardigheid en uniformiteit van EOP's als uitgangspunten. Wel moet de gemeente voorzichtig blijven omgaan democratische middelen en legitimiteit en de inwoners in dat proces blijven betrekken.

Reactie college
Burgemeester Van Oosterhout hoorde terecht de kwalificatie 'storm in een glas water' vallen. Dat klopt: zo veel is er niet aan de hand rond dit voorstel. Dat de dorpsraden zo lang met die constructie doorwilden na 2016, is omdat zij hun afwijkende vorm waardeerden. Bij het derde moment van verkiezingen, kwamen ook zij tot de conclusie dat de vorm dorpsraad maar beperkte meerwaarde had. Het is vooral voor nieuwe raads- en commissieleden aan te bevelen eens een EOP-vergadering bij te wonen. Want de 35 EOP's zitten dicht op de inwoners, verdedigen met inzet en passie de belangen van hun dorp of wijk, weten wat daar speelt en overleggen regelmatig met de gemeente. De verordening zorgt als rugdekking dat alle belangrijke ontwikkelingen via een EOP verlopen. De openbaarheid van vergaderingen knelt soms, maar de meeste EOP's dragen dat goed uit en zorgen vrijwel altijd voor goede terugkoppeling aan hun inwoners. De representativiteit van een EOP verschilt per dorp of wijk en staat soms op gespannen voet, maar baart grosso modo niet veel zorgen. De meeste EOP's hebben vijf à tien bestuursleden met veel diversiteit. Elke inwoner kan een jaarvergadering bijwonen, stemmen over voorstellen en kandidaat-leden voordragen. Alle vergaderingen zijn openbaar en elke EOP neemt de inbreng van inwoners serieus. Bij een paar EOP's wringt het meer in het aantal bestuursleden dan in de representativiteit. In die zin is het niet vreemd dat Erica en Zwartemeer zelf als laatste van de 35 voor een vergelijkbare werkwijze – 'vergelijkbaar' doelt dus niet op de aard: die verschilt onderling inderdaad soms sterk – hebben gekozen. De gemeente heeft daarbij juridische en financiële ondersteuning aangeboden. Daarbij droegen zij geen alternatieve vorm aan. Inwoners van Erica en Zwartemeer blijven betrokken bij wat er gebeurt binnen een democratisch orgaan als de EOP qua beleid, samenstelling, prioriteiten e.d. Trots op de 35 EOP's is gepast, zij dragen bij aan het belangrijk thema 'Democratie dichterbij'.
ChristenUnie vraagt zich af hoe de dorpsraden nog een derde termijn hadden kunnen doorgaan, als dat wettelijk al tien jaar niet meer houdbaar is.
Burgemeester Van Oosterhout nuanceert dat de wettelijke grondslag is vervallen. Maar toen beide dorpsraden vroegen om ondersteuning bij het organiseren van verkiezingen, was de gemeente daar uiteraard toe bereid. Het ging los van de techniek feitelijk meer om een werkafspraak: de manier van samenstelling van beide dorpsvertegenwoordigingen. De EOP-verordening biedt de tools als het proces bij een EOP niet goed verloopt. De gebiedscoördinatoren zitten daarbovenop. Bij twee niet goed functionerende EOP's is niet de status ontnomen, maar zijn zij on hold gezet om te werken aan een verbeterde samenstelling.

Tweede termijn
Hart voor Emmen ziet graag dat de vergaderingen van alle EOP's en dorpsraden volledig toegankelijk zijn. Welke formeel-juridische route wordt gevolgd bij de instemming van de beide dorpsraden? Waar zijn dan die formele verzoeken, agenda's, notulen inclusief stemverhoudingen van die bestuursbesluiten? Zijn die er niet, dan geldt ingevolge artikel 10 van de beleidsregel een strikte hoorplicht en is een formeel besluit of hoorverslag verplicht.

Reactie college

Burgemeester Van Oosterhout beluistert dat Hart voor Emmen de aard van dit voorstel wel erg groot maakt en het ook erg formeel-juridisch benadert – wat sec niet verboden is. De burgemeester was bij de overleggen met Erica en Zwartemeer aanwezig. Na wisseling van argumenten was daar geen enkele behoefte om er een heel juridisch verhaal van te maken. Deze maat heeft de gemeente dan ook overgenomen.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

5.B Raadsvoorstel – Verordening Erkenning Natuurerfgoedbeheerders gemeente Emmen

Eerste termijn

PvdA meent dat deze verordening voor elke beheerder de taken duidelijk maakt. De erkenning als gesprekspartner maakt diens bijdrage waardevol. Dit is hard nodig in deze tijden van sterk veranderende klimaat- en weersomstandigheden.

ChristenUnie vraagt zich af wat de gemeente en betrokken organisatie met de erkenning opschieten. Gooit de gemeente hier iets mee over de schutting? Gaat dit tot meer subsidieaanvragen leiden en welk effect heeft dit op de Begroting?

CDA begrijpt dat met de verordening de kwaliteit en continuïteit van het natuurerfgoedbeheer is te waarborgen. Is het dan niet wenselijk de Erfgoednota uit 2010 aan te vullen met deze erkenning? Dit voorkomt twee separate regelingen en maakt voor inwoners duidelijk waar alle regels staan.

FvD vraagt zich af wat deze erkenning toevoegt voor een organisatie. Opent dit ook de weg naar subsidie of andere financiële steun? FvD wil dat voorkomen zonder dat helder is wie hiervan profiteert, om hoeveel publiek geld het gaat en welke prestaties ertegenover staan. De regel dat beheerders voldoende capaciteit moeten hebben, kan ertoe leiden dat B&W kleine lokale en particulier beheerders buiten de erkenning houden, met voorkeurspositie of zelfs monopolie voor grote partijen tot gevolg. Welke garantie is er dat de regeling voor elke beheerder onder gelijke en objectieve voorwaarden toegankelijk is?

SP vindt het belangrijk dat goed wordt omgegaan met het lokale natuurerfgoed. De erkenning is op zich een goede zaak. Hier is geen subsidie of budget aan gekoppeld. Wat heeft een organisatie dan concreet aan deze status? Is dat ook een formele status bij overleg, beleid en toekomstige ontwikkelingen? De verwachtingen rond bij deze, vaak vrijwillige, organisaties moeten realistisch zijn.

Voor **50PLUS** staat voorop dat lokale natuur en landschap zorgvuldig worden gekoesterd. Men juicht de formele erkenning toe van terreinbeherende organisaties als kloppend hart van het naoberschap van harte. Criteria als ‘voldoende capaciteit’ en ‘aantoonbare deskundigheid’ zijn echter wat vaag. Hierdoor kan ongewenste willekeur bij de beoordeling ontstaan. Kleine organisaties of individuele particulieren mogen niet buiten de boot vallen: zij zijn immers niet altijd in staat vuistdikke beheerplannen op te stellen. De toelichting spreekt van subsidieverlening, maar de verordening rept daar niet over. 50PLUS wil voorkomen dat erkenning een blanco cheque wordt. Opname van het register in omgevingsplannen en de ambtelijke toets van beheerplannen vraagt veel ambtelijke capaciteit. De fractie wil die kostbare tijd liever anders inzetten.

GroenLinks is vóór bescherming van het lokale natuurerfgoed en beherende organisaties verdienen daarbij alle steun, ook als dat tot subsidieaanvragen leidt: dit is juist goed nieuws. Bij beheerplannen mag ook naar de financiële mogelijkheden worden gekeken. Waarom is deze verordening nodig en wat was de aanleiding? Want zij is niet verplicht. Wat houdt ‘bijdrage aan de Erfgoednota’ precies in? Gaat de gemeente zelf organisaties aanschrijven voor aanmelding? Liggen

er al aanvragen of initiatieven? Een ontbrekende verordening mag die wat GroenLinks betreft niet in de weg staan.

Veilig Emmen vindt een heldere en zorgvuldige erkenning een goede zaak, maar dan moet die wel wat zichtbaars opleveren voor inwoners, dorpen en natuurgebieden. Regels en procedures zonder duidelijke praktische meerwaarde moeten worden voorkomen. Welke organisaties gaan naar verwachting deze erkenning aanvragen? Wat verandert er dan voor hen? Zijn hieraan subsidies, andere voordelen of gemeentelijke rechten verbonden? Zo ja, met welke financiële gevolgen voor de gemeente? Hoe is te controleren dat een erkende beheerder zijn taken goed en conform de voorwaarden uitvoert? Wat merkt de inwoner van Emmen uiteindelijk van deze verordening?

Hart voor Emmen leest nergens in de verordening wat de erkende status concreet betekent voor terreinbeherende organisaties, zij regelt alleen de procedure. Waarom volstaan bestaande instrumenten als beheersafspraken, convenanten, subsidies en het Erfgoednetwerk niet? Kan een organisatie ook erkenning aanvragen voor een erfgoed dat niet in eigendom is, of is eerst voorafgaande toestemming van de eigenaar nodig? Bij Bargerveen was immers te zien hoe pijnlijk de verhouding tussen de terreinbeheerder en de lokale gemeenschap kan worden, toen Staatsbosbeheer besloot de paden af te sluiten. Hierdoor kon een jaarlijks, breedgedragen evenement niet langer doorgang vinden. Het openbare register wordt in één zin onderdeel van het omgevingsplan, wat bestuursrechtelijk niet zomaar kan. Betekent iedere (intrekking van een) erkenning straks een formele wijziging van een omgevingsplan inclusief een loodzware wettelijke procedure? Wat is de grondslag voor de mogelijkheid tot openbaring van namen van natuurlijke personen in het register? Wanneer worden deze persoonsgegevens weer vernietigd? Al is de fractie niet tegen bescherming van het lokale natuurerfgoed, de raad moet wel weten welk stelsel zij invoert. Zijn B&W bereid dit voorstel terug te nemen en te wijzigen aan de hand van de kritiekpunten van Hart voor Emmen?

PVV heeft grote moeite met deze verordening. Er ligt geen enkele wettelijke verplichting onder, het voorstel noemt geen concrete casus of op te lossen probleem. Waarom dan toch deze extra bestuurslaag? De erkenning verloopt volledig via het college, dat de raad er volledig buiten laat. Zij hoort zicht te hebben op welke organisaties een stem krijgen in het landschapsbeheer, zowel vooraf als bij de uitvoering. Bovendien wordt het register onderdeel van het omgevingsplan als bindend juridisch document. De PVV is beducht voor natuur- en landschapsorganisaties die meepraten over ruimtelijke ontwikkelingen, zeker bij woningbouw en agrarische bedrijvigheid. Al vaker is te zien hoe zij lijnrecht tegenover boeren en bouwers staan. De definitie van natuurerfgoed is zo breed gedefinieerd dat vrijwel elke organisatie zich hierop kan beroepen. Ook kunnen B&W met de hardheidsclausule van de regels afwijken, zonder de raad als poortwachter. Zonder grip of zicht van de raad op wie wordt erkend en welke praktische invloed dit heeft, wil de fractie niet met het voorstel instemmen. De term ‘natuurerfgoedbeheer’ laat ruimte voor landerijen, landschapselementen zoals boerenbedrijven, maar ook de hoge flat in Emmerhout. Immers, ook dat is een *‘richtingbepalend herkenningselement’*.

D66 meent dat natuurerfgoed goed behouden en onderhouden moet worden. Maar wat hebben organisaties concreet aan een erkenning? Zij moeten er veel moeite voor doen en het enige zichtbare voordeel is het aanvragen van een (kleine) incidentele subsidie.

VVD kan zich goed vinden in deze verordening, maar niet om hiermee een nieuwe subsidieregeling in te richten. Om wat voor incidentele subsidies gaat het en wat is daarbij het plafond?

Wakker Emmen vindt het belangrijk zuinig om te gaan met lokaal natuurerfgoed. De beheerders leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit en identiteit van Emmen en de gemeente moet

goed met hen samenwerken. Een officiële erkenning spreekt waardering en stimulans uit voor die organisaties, maar moet niet leiden tot onnodige bureaucratie en extra regels. De regeling moet praktisch, duidelijk en toegankelijk blijven. De fractie stemt in met deze verordening.
D66 informeert welke waardering Wakker Emmen ontleent aan de erkenning. D66 ziet alleen een mogelijke incidentele subsidie, verder levert het de organisaties alleen maar veel werk op.
Wakker Emmen ziet dit als waardering voor hun inzet en dat staat voorop.

Reactie college
Wethouder Kuipers betoogt dat de verordening de definitie van natuurerfgoed en de voorwaarden voor erkenning als beheersorganisatie vastlegt, dus niet een subsidie. Het gaat om bossen, veengebieden, waterlopen en andere groene elementen die Emmen kenmerken qua biodiversiteit, leefbaarheid, uitstraling en cultuurhistorie. De verordening zorgt niet voor nieuw natuurbeleid en een erkenning wordt niet automatisch verkregen. De raad bepaalt de kaders, het college beoordeelt of een organisatie aan de voorwaarden voldoet. Dit is nodig omdat op dit moment de juridische basis voor samenwerking en ondersteuning ontbreekt. De verordening voorkomt willekeur en zorgt voor heldere spelregels voor iedereen.
GroenLinks wijst op het risico dat kleine beheerders die hun werk wel goed doen, straks buiten de boot dreigen te vallen. Zo ja, wat zijn dan precies de gevolgen voor zo'n beheerder?
Wethouder Kuipers denkt dat dat meevalt, al kan zij dat nu niet hard stellen. Maar de verordening biedt wel het kader met duidelijke spelregels voor een erkenning. Daarom moet een organisatie of particulier hieraan voldoen om als beheerder te kunnen aanmerken.
ChristenUnie vraagt zich af of een beheerder zonder erkenning moet stoppen met het werk. En wat is de meerwaarde van een erkenning nu precies? Alleen dat de vlag uit kan?
Wethouder Kuipers antwoordt dat, los van de Europese verplichting, beheerders ondersteuning van de gemeente kunnen krijgen bij een aanvraag.
ChristenUnie houdt voor dat die ondersteuning dus financiële gevolgen heeft voor de gemeente. Welke zijn dat en leiden de erkenningen tot meer subsidieaanvragen?
Wethouder Kuipers geeft aan dat de gemeente alle beheerders waardeert voor hun werk. Als een erkenning niet wordt toegewezen, hoeven zij niet te stoppen. De incidentele subsidie valt onder het betreffende fonds, dat losstaat van deze verordening.
D66 kan niet zo veel met deze beantwoording. De vraag blijft: wat schiet een organisatie hiermee op, behalve erkend zijn? Zij moet moeite doen voor een aanvraag en er tijd en geld in steken. Zonder een helder antwoord kan de fractie niet over dit voorstel besluiten en is een goed debat met de wethouder niet mogelijk.

Tweede termijn
PVV hoort meerdere fracties over subsidiemogelijkheden spreken. Maar dit is in strijd met de passage in het raadsvoorstel dat er geen structurele financiële gevolgen zouden zijn.

Hart voor Emmen is benieuwd volgens welke Europese verordening een erkenning verplicht is.

SP waardeert de poging van de wethouder om duidelijkheid te verschaffen, maar die maakt het voor de fractie alleen nog maar onduidelijker. Wellicht kan er nog een tweede poging komen.

Voor **GroenLinks** is de noodzaak voor een verordening er niet per se duidelijker op geworden. Herziening van de Erfgoedverordening uit 2010, zoals het CDA voorstelt, ligt voor GroenLinks niet voor de hand. Die nota omvat vooral het cultureel en monumentaal erfgoed, deze verordening gaat uitsluitend over natuur- en landschapsbeheer en dat maakt haar helder en uitvoerbaar. Alles in één verordening samenvoegen is bovendien een heel ingrijpende klus.

Voor de **ChristenUnie** kunnen beide erfgoedregelingen prima naast elkaar bestaan. Ook na beantwoording door de wethouder blijft het bij de fractie compleet onduidelijk wat beheerders opschieten met een erkenning. Hopelijk geeft de schriftelijke beantwoording wél de gewenste duidelijkheid.

Reactie college
Wethouder Kuipers vindt het erg vervelend dat haar beantwoording niet goed is overgekomen. Zij vraagt een schorsing aan voor intern overleg.

Schorsing

Wethouder Kuipers geeft aan dat met een erkenning beheerders binnen de EU rechtmatig nationale of Europese subsidies kunnen aanvragen, dus niet bij de gemeente Emmen. Komen hier aanvragen binnen, dan worden zij altijd afzonderlijk beoordeeld en de gemeente is bij de verstrekking volledig vrij, ook bij een kleine organisatie. Met de erkenning zijn beheerders goed te faciliteren om hun beheer zo veel mogelijk te bevorderen. Er is geprobeerd dit bij de Omgevingsvisie in te brengen, maar dit gaf erfgoedbeheerders volgens de landsadvocaat geen juridische status. Gezien de juridische complexiteit van dit voorstel worden de nog openstaande vragen schriftelijk beantwoord.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

5.C Raadsvoorstel – Jaarrekeningen 2025, Begrotingswijzigingen 2026 en Begrotingen 2027 gemeenschappelijke regelingen

Voorzitter Wittendorp meldt vooraf dat per abuis in besluitpunt 1 de begroting van de Veiligheidregio ontbreekt, maar die staat wel in het voorgestelde besluit (pagina 1). Dit wordt vóór de aanstaande raadsvergadering hersteld.

Eerste termijn
PvdA betoogt dat, bij gezamenlijk oppakken van taken via gemeenschappelijke regelingen, de raad minder controle heeft op de uitvoering en financieel beleid. De fractie hecht daarom waarde aan strakke financiële sturing en stemde in juli voor de motie ‘Financiële discipline GR’en’. De blijvend hoge druk op de gezondheidszorg noopt bij de GGD tot een extra investering van 295.000 euro. De PvdA steunt dit, maar wijst op blijvende monitoring van de overhead en financiële discipline bij het personeelsbestand. De noodzakelijke uitbreiding bij Veilig Thuis ligt de fractie na aan het hart. Er gaat preventieve werking van uit bij huiselijk geweld en femicide, maar ook hier is discipline vereist. De EMCO-groep werkt hard voor een stabiele exploitatie in een grillige markt. De kosten voor re-integratie en begeleiding stijgen en de formatie breidt uit vanwege het nieuwe werkleerbedrijf. Bij de steun is aandacht nodig voor de financiering: bij tegenvallers moet niet eerst op de werkvloer worden beknibbeld. De nullijn qua werkuren bij de ODD is niet langer houdbaar en daarom is structureel ruim zes ton en incidenteel 1,2 miljoen nodig. Welke impact heeft dit op de uren? Hopelijk werpt het actieplan tegen het ziekteverzuim snel vruchten af.
D66 memoreert dat de ODD enkele jaren geleden al waarschuwde voor de extra investeringen bij handhaving van de nullijn. Als enige partij ging D66 hierin mee. Nu zit de gemeente met beperkte middelen en toch begrijpt de PvdA de extra investeringen deze keer wel. Hoe is dat te rijmen?
PvdA heeft nu erkend dat die behoefte er is. Wel is de komende periode strakke monitoring nodig voor wat deze investeringen doen met de uren. Als dat meer of minder moet zijn, moet de raad daar structureel op bijsturen. De begroting van de sociaal gezien belangrijke taak van Publiek Vervoer vertoont stijgende kosten: logisch, maar men moet scherp blijven sturen op efficiency waarbij het vervoer toegankelijk en betaalbaar moet blijven. Basisveiligheid en crisisbeheersing moeten zeker bij klimaatverandering solide blijven. De brandweer wil hiertoe de komende vier jaar fors

investeren. Prima, maar kan dit ook wat zachter landen in de VRD-begroting? Ook hier moet aandacht zijn voor efficiency met aandacht voor fysieke preventie in dorpen en buitengebieden. De PvdA juicht in de heldere rapportage van het Drents Archief de Europese in plaats van *bigtech* Amerikaanse cloudopslag toe. Het Recreatieschap legt een helder en verantwoorde koers voor met visie.
D66 heeft er begrip voor dat volgens de PvdA de GR'en financieel behoudend moeten opereren. Waar gaat het dan nog mis bij de GR'en als die fractie toch elke begroting steunt?
PvdA heeft niet gezegd dat het misgaat bij de GR'en, maar benadrukt een strakke discipline op alle begrotingen. In plaats van 'stuiterende' financiën moet er steeds een structureel plan liggen dat realistisch is. Uit de begrotingen blijkt het bewustzijn bij de GR'en over de financiële situatie bij de gemeenten. Daarom moeten deze blijven hameren op goede verantwoording en strakke discipline.

Wakker Emmen schetst een penibele situatie voor de gemeente Emmen de komende jaren met wellicht bezuinigingen op eigen personeel. Dat Emmen volgens de concept-zienswijze *'in de toekomst de kosten niet meer zal kunnen dragen'* klinkt sec begrijpelijk, maar ook weer niet bij het toestaan dat de GGD en VRD hun lasten structureel mogen verhogen. De GGD stopt de samenwerking met de VRD, maar legt de rekening bij de gemeenten neer. In het woud van producten en cijfers is lastig te beoordelen of alle posten noodzakelijk zijn. In hoeverre kunnen gemeenten tegengas geven? Na 3 extra fte's voor dit jaar vraagt Veilig Thuis die er ook bij voor 2027. Is dat niet te prematuur? Financiert het Rijk daar nog bij? De extra kosten voor materieel en opleiding en training van brandweermedewerkers (VRD) zijn noodzakelijk, maar zijn deze nog meer te spreiden tot 2030? De kosten voor voorbereiding op veranderde risico's en strategische keuzes moeten vervallen en de gemeenten moeten de BDU-rijkskorting niet voor hun rekening nemen, zeker na de forse kostenstijging bij crisisbeheersing (vijf ton naar 1,5 miljoen).
D66 informeert wat Wakker Emmen naast financiële stukken, informatiebijeenkomsten, werkbezoeken en dagelijkse en algemene besturen nog meer aan informatie nodig heeft.
Wakker Emmen ziet dat de begroting van Samen Drenthe de expertise van een raadslid te boven gaat. Zelfs wethouders moeten ontzettend goed ingevoerd zijn om de vinger op de zere plek te leggen. De afhankelijkheid van goede 'marketing' voor extra GR-geld is zorgelijk.
D66 wil wegblijven bij het beeld dat GR'en bezig zouden zijn met marketing en zelfverrijking. Dat doet echt geen recht aan hun goede werk.
Wakker Emmen nuanceert dat GR'en bezig zijn met hun producten. Maar bij verzoeken om extra geld is het voor raadsleden erg moeilijk om te beoordelen welke posten nuttig en noodzakelijk zijn. De gemeenten moet hier richting de toekomst meer aandacht hebben voor meer tegengas.

ChristenUnie noemt dat de raad *not amused* was toen deze GR-begrotingen werden uitgesteld tot na de zomer. Eerst moest men 'op vlieghoogte' worden gebracht. Nu wordt voorgesteld in de zienswijzen om in principe geen opmerkingen te hebben bij de begrotingen. Waarom dan dat uitstel? De burgemeester zegde toe om input van de raad mee te nemen in de zienswijzen voor 2027. Nu blijkt dat dit niet meer kan voor het Recreatieschap en de ODD vanwege de wettelijke deadline. De ChristenUnie zal dan ook niet inhoudelijk ingaan op die begrotingen omdat dat geen zin meer heeft. Graag een reflectie van B&W. Het blijft gek dat het college een brief stuurt namens de raad, die daar prima zelf toe in staat is via de griffie en het is de raad die om een zienswijze wordt gevraagd. Graag de mening van de overige fracties.

VVD deelt de visie van B&W om de gemeente niet vast te leggen op de begrotingsjaren 2028 en volgende, daar de kosten bij de GR'en behoorlijk aan het exploderen zijn. De fractie kan zich niet vinden in de structurele kostenstijging bij de GGD voor organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering. De GGD moet gezien de schaalgrootte daar zelf toe in staat zijn. Daarnaast is de ontvlechting van de VRD vanuit de overheadkosten onverstandig: zo loopt met schaalvoordelen mis. De structurele meerkosten en compensatie voor rijksbezuinigingen bij de VRD zijn begrijpelijk, maar te prematuur

voor de periode na 2027. De extra inzet bij de ODD door het inhalen van achterstanden en de hogere vraag naar diensten in het primaire proces zijn voorstelbaar; de fractie heeft moeite met de meer dan 20% stijging van overhead. Voorts nemen de financiële lasten toe en in de fors stijgende bedrijfsvoeringskosten is de ontvlechting qua ict van de gemeente vreemd: delen levert juist schaalvoordelen op. Dat geldt voor GR'en in het algemeen ook. Daarbij zou een overkoepelende controlafdeling meer grip kunnen krijgen op de onderscheidenlijke GR-financiën. Het is een goed idee dat de raad de zienswijzen zelf gaan indienen. Daarin moet een passage komen over de noodzaak tot meer kostenbeheersing, vooral bij de overhead van de GGD, VRD en ODD.

De brieven van de ODD en het Recreatieschap roepen bij het **CDA** dezelfde vragen op als bij de ChristenUnie. In een complexer wordende wereld wordt samenwerking steeds belangrijker om de uitdagingen het hoofd te bieden. GR'en zijn niet alleen verlengstukken van gemeentebesturen, maar ook zelflerende organisaties die vertrouwen en speelruimte verdienen. De raden moeten hier kritisch en realistisch op toezien. Naast slimmer en efficiënter werken moeten GR'en ook kritisch zijn welke organisatorische ontwikkelingen nu prioritair zijn en welke nog kunnen wachten of over meer jaren zijn uit te smeren – zoals bij de VRD. De lobby is een krachtig instrument dat niet te bescheiden moet worden ingezet. Zien B&W nog verdere mogelijkheden voor meer rijkscompensatie voor de ODD vanwege de zware impact van de Omgevingswet?

D66 dankt alle GR'en voor de financiële stukken en hun inzet voor de Drentse gemeenten. Uit de sobere insteek, het laten liggen van taken, efficiëntere processen en prioritering blijkt dat de GR'en zich bewust zijn van de grote uitdagingen waar de gemeenten de komende jaren voor staan. Dit geeft vertrouwen om waar echt nodig hen te laten investeren. Het is onterecht om nu al vooruit te lopen op ontwikkelingen in 2028-2030 – de raad heeft die nog niet besproken – en te suggereren dat het om significante bedragen gaat. Het on hold zetten van plannen die tot meerkosten leiden, zet nog meer druk op de organisaties die al zijn uitgekleed en toch vitale taken uitvoeren voor de gemeenten. Naast de suggestie van de ChristenUnie mag de taal in de zienswijzen ook meteen wel wat warmer, met dank voor de geleverde stukken, het partnerschap en het meedenken met de financiële uitdagingen van de gemeenten.
Wakker Emmen vraagt om een toelichting op de formulering 'uitgeklede organisaties'.
D66 geeft aan dat de Drentse gemeenten voor de komende jaren een nullijn hebben opgelegd. Dit betekent slechts de mogelijkheid van minimale investeringen terwijl die broodnodig zijn om aan de toenemende vraag te voldoen. Aan enkele begrotingen is te zien dat dit ontzettend begint te knellen.

FvD vindt dat, vanwege de grote financiële uitdagingen voor de gemeenten, de GR'en niet automatisch meer geld kunnen krijgen. Volgens de VNG zelf moeten gemeenten vanwege de stijgende kosten van de jeugdzorg niet tal van bezuinigingen gaan doorvoeren op beleidsterreinen of de lasten voor inwoners verhogen. FvD wil niet schrappen op wettelijke of noodzakelijke taken, groen- en wegenonderhoud, vakmanschap en de belangrijke sociale functie van de EMCO. Wel is besparing mogelijk op overhead, externe inhuur en minder noodzakelijke activiteiten.
D66 roept op om niet te refereren aan de bijeenkomst van 9 september die besloten was.

PVV meent dat de GR'en belangrijke taken voor gemeenten uitvoeren, maar dat betekent niet automatisch meer geld. Het college stelt voor, positief te adviseren op alle begrotingen, terwijl het zelf stelt dat de kosten in 2027 e.v. mogelijk niet meer te dragen zijn. Zonder bezuinigingen gaat dit niet lukken. Dus past hier financiële discipline en echte sturing door gemeenteraden. Zo stijgt de Emmense bijdrage aan de GGD/Samen Drenthe met bijna twee ton in 2026 en 163.000 euro in 2027. Ondersteuning van kwetsbare inwoners is noodzakelijk, maar eerst moeten de prioriteiten helder zijn en ook hoe die organisatie zelf efficiënter is te maken of bezuinigt, zeker als gemeentegeld wordt gebruikt voor organisatieontwikkelingen. Ook bij de ODD lopen de kosten en werkvoorraden op, wat direct ondernemers en bouwplannen raakt. Wanneer komt er een plan om

daar de achterstanden weg te werken qua vergunningen en processen? Al staat de PVV voor de doelgroep van de EMCO, de samenvoeging met Menso brengt financiële risico's met zich mee. Hier ontbreken meerjarenramingen en zijn incidentele fusiekosten nog niet opgenomen. De fractie wil helder inzicht in targets, kostenplafonds en verwachte schaalvoordelen voordat de rekening verder oploopt. De VRD heeft belangrijke kerntaken, maar de gemeenten (inwoners) moeten niet zonder meer de BDU-rijkskorting ad 790.000 euro opvangen. Het Rijk moet verantwoordelijkheid nemen om taken die het zelf oplegt, te bekostigen. De aangenomen PVV-motie 'Financiële discipline GR'en' vraagt het college de kaderstellende rol van gemeenteraden te versterken en de GR'en naast kostenbeheersing ook naar taken, prioriteiten en efficiëntie te laten kijken. Daarom verbaast het dat de zienswijze 'ter kennisname' is geagendeerd. Dit staat haaks op de toezegging van de burgemeester dat wijzigingen in deze maand nog mogelijk zouden zijn. Kunnen B&W per GR schriftelijk aangeven wat de formele zienswijzetermijn was op de begroting en of de reactie van Emmen nog wordt betrokken? Dit antwoord is nodig voor een gewogen raadsbesluit. Het college moet de lijn in genoemde motie expliciet op te nemen in elke zienswijze en de raad te informeren over de uitvoering van de motie.

50PLUS wil maatschappelijke organisaties financieel gezond en wendbaar houden. Echter, de gemeenten koersen af op ravijnjaren en iedere euro aan GR'en is niet uit te geven aan inwoners, verenigingen of ouderenbeleid. Vanuit de GR'en komen forse geldclaims. De inhaalslag na de zware coronajaren bij de GGD en het loslaten van zelfsturing is nodig. Maar Samen Drente vraagt direct tonnen voor organisatieontwikkeling en versterking bedrijfsvoering bij een fors stijgende zorgvraag. Al is goede zorg voor kwetsbare inwoners nodig, de meerkosten mogen niet ten koste gaan van de handen aan het bed en achter de voordeur. De nullijn bij de ODD blijkt onhaalbaar en de werkvoorraden in vergunningen lopen op: dit leidt tot een claim van 1,2 miljoen incidenteel en 614.000 euro structureel voor ict en dienstverlening. De incidentele claim is akkoord om ondernemers niet vast te laten lopen, maar de tweede moet daadwerkelijk wel de beloofde kostenbesparingen gaan opleveren. De VRD vraagt 4 miljoen over vier jaar voor beleidsintensivering om het fundament, het vakmanschap en de gemeentelijke crisisfuncties te versterken. Hier staat 50PLUS achter. Wel vraagt men het college om in de GR-besturen op te roepen tot uiterst sobere financiële sturing. De rekening mag in deze tijden niet klakkeloos bij de gemeenten komen te liggen.

Hart voor Emmen onderkent de belangrijke taken die de GR'en voor gemeenten uitvoeren. Voordat de raad de inhoud kan bespreken, moet zij ook volledig positie hebben. Dit is voor de zomer toegezegd. Inmiddels is de ODD-begroting vastgesteld en ingediend bij de provincie. Een zienswijze van de raad heeft alleen betekenis als deze vooraf wordt ingediend. Immers, de rekening is lokaal, de besluitvorming regionaal. Graag een toelichting van het college. Wat gebeurt er als de raad op 24 september naast haar politieke standpunt ook wijzigingen in bedoelde begroting verlangt? Dit raakt de betrouwbaarheid van een bestuurlijke toezegging en de feitelijke invloed van de raad.

GroenLinks is positief over de capaciteitsuitbreiding bij Veilig Thuis, die helaas hard nodig is vanwege de toenemende meldingen: slachtofferhulp moet zo snel mogelijk beschikbaar zijn. Vanwege de druk op de ODD is het goed dat er extra capaciteit komt om achterstanden in vergunningen voor bedrijven weg te werken. Dat daarnaast ook toezicht en handhaving voor flinke uitdagingen staan, is terug te zien in de begroting. Toezicht op zeer zorgwekkende stoffen en indirecte lozingen blijft belangrijk voor de volksgezondheid, leefomgeving en waterkwaliteit. Is de huidige capaciteit nog voldoende? Bij Publiek Vervoer kunnen Wmo-cliënten via project Vaker Inclusief Reizen meer het reguliere OV gebruiken. Tegelijk moet de reisbehoefte vooropstaan voor de fractie, niet kostenbesparingen. Wat is het belangrijkste projectdoel? Klopt het dat de organisatie van de OV-ambassa-deur moeizaam op gang komt? GroenLinks wil de komende jaren meer OV-

hubs voor betere bereikbaarheid en om makkelijker over te stappen. Welke ontwikkelingen hierbij zijn te verwachten en gaan die gepaard met basisvoorzieningen als wc's en wachtruimtes?

Veilig Emmen stelt als kernvragen: welk geld van de Emmense inwoners is ingezet, wat mag de gemeente terugverwachten en houdt de gemeenteraad voldoende grip? De uitgave van publiek geld vergt een scherpe blik. Kerntaken als die van de GGD en VRD moeten goed georganiseerd zijn, bij de EMCO en Publiek Vervoer staat meer het maatschappelijke resultaat centraal. De voorzieningen bij Publiek Vervoer zijn van groot belang voor de doelgroep, zeker in een uitgestrekte gemeente als Emmen. Voor voldoende grip vanuit de raad zijn transparantie, goede verantwoording en tijdige informatie nodig. Bij welke GR'en ziet het college de grootste financiële risico's voor de gemeente Emmen? Hoe gaat men de raad tijdig informeren als bijsturing noodzakelijk is?

SP kan in grote lijnen instemmen met het raadsvoorstel. Vanwege de belangrijke taken van veel GR'en is bezuinigen onverstandig. Tegelijkertijd leiden stijgende kosten tot een financieel nadeel voor Emmen van bijna 7 ton. De extra capaciteit bij Veilig Thuis en OGGZ is gezien de toenemende meldingen en complexiteit van problemen te verdedigen. Bij de ODD bleken eerdere ramingen te krap en zijn er achterstanden. Hoe is te voorkomen dat gemeenten steeds achteraf worden geconfronteerd met hogere bijdragen? Bij de overgang naar één werkleerbedrijf moet niet zozeer naar de financiën of organisatie worden gekeken, maar juist naar de doelgroep die hiervan afhankelijk is. De SP stemt in met het voorstel, maar is er ook voor om voor de jaren na 2027 nog geen blanco cheque af te geven. GR'en staan verder af van de raad, maar het is en blijft publiek geld voor publieke taken. De SP steunt de suggestie van de ChristenUnie dat de raad de zienswijzen opstelt.

Reactie college
Wethouder Kuipers herkent de zorgen over de structurele lasten voor bedrijfsvoering en overhead bij enkele GR'en. Schaalvoordelen lijken moeilijk te halen, maar de wethouder is bereid dit in te brengen in VDG-verband. De Drentse portefeuillehouders financiën delen de wens tot meer gezamenlijke controle en grip op de kosten. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is dat al een mooi begin. De risico's verschillen niet erg per GR, wel zijn de bedragen bij grote GR'en groter van omvang.
Wethouder Wanders meldt dat bij Veilig Thuis autonome ontwikkelingen spelen, zoals meer meldingen onder wettelijke termijnen en de wettelijk vereiste 24/7 bereikbaarheid én bezetting. Dit betekent uitzetting van lasten. De GGD heeft al acht jaar zelden om nieuw beleid gevraagd. Wel hebben de gemeenten de algemene reserve afgeroomd vanwege de Drentse samenwerking, zodat de GGD hier niet meer op kan terugvallen. Zij verrichten wettelijke taken, werken samen bij forensische geneeskunde in 3Noord en Centrum Seksueel Geweld en worden overstelpt met woonverzoeken, naast publieke campagnes. Het bestuur heeft daarbij serieus gekeken naar wat prioriteit heeft en waar uitstel kon. Daarbij zijn de meerkosten voor organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering echt nodig en die zijn niet door de GGD zelf te bekostigen. De medewerkers werken namelijk grotendeels in het veld, met heel weinig overhead tot gevolg. Het geld is nodig voor juridische ondersteuning, publiekscommunicatie, ict voor wettelijk voorgeschreven recepten plus een extra controller omdat de GGD een heel andere organisatie is dan de VRD. De gemeenten verlangden voor elk additioneel product offertes, accountantsverslagen e.d. Dat kostte 10% extra om op te nemen in de reserve. Het AB heeft dat inmiddels aangemerkt als basistaak, zodat extra medewerkers niet meer nodig zijn. De meerjarenraming vertoont na de samenvoeging van EMCO met Menso juist fors betere resultaten qua sociale werkvoorziening. Het gaat om verplicht aanbieden van werk ingevolge de Wsw. De tekorten ontstaan vooral door subsidieresultaten op de CAO vanuit het Rijk waar de gemeente heel geringe invloed op heeft. Meerjarig zijn verbeteringen in de bedrijfsvoering te zien. De middelen voor de fusie zijn al gereserveerd en daar zijn ook rijksbudgetten voor beschikbaar.

D66 vraagt welke risico's de gemeente loopt als de gevraagde bijdrage voor de GGD en EMCO na 2027 niet wordt toegekend.
Wethouder Wanders zegt dat de begroting voor het werkontwikkelbedrijf opnieuw wordt opgebouwd. Het risico zit in de invulling van leidinggevende functies bij de EMCO voor de doelgroep, die de gemeenten verplicht werk moeten aanbieden. Deze functies worden vaak ingevuld door ambtenaren met mogelijk andere loonschalen.
Wakker Emmen vraagt zich af waarom deze sec plausibele onderbouwing van fte-uitbreiding niet in het voorstel staat, maar ergens in de bijlagen 'verstopt' moet zitten. Krijgen de gemeenten extra geld voor genoemde wettelijke taken bij de GGD en de EMCO?
Wethouder Wanders wijst erop dat de raden zelf het begrotingsproces hebben vastgesteld: het beleidsvoornemen in december, dan twee GR-markten met uitvoerige uitleg aan de raden en ten slotte de toezending van de begrotingen. De autonome ontwikkelingen staan zowel in de aanbiedingsbrief als in de begintekst van elke begroting. Inderdaad ontvangen de gemeenten rijksmiddelen voor wettelijke taken vanuit de algemene uitkering. Maar net als intern bij een gemeente zelf zijn er geen rijksmiddelen voor elke autonome ontwikkeling.
Wethouder Schrik meldt dat het ziekteverzuim van 12% bij de ODD aanzienlijk is gedaald. Door privégerelateerde gevallen was het weer opgelopen naar 10%, maar recent daalde het naar 5,8%. De overheadgroei komt door hogere ict-kosten vanwege de doorbelasting van meerkosten bij de gemeente Emmen als (enige) contractant, meer externe inhuur en een investering in veiligheidsmaatregelen voor medewerkers.
VVD blijft in twee jaar tijd een miljoen euro toename in overhead personeelkosten van 5,2 miljoen heel fors vinden.
Wethouder Schrik komt schriftelijk terug op deze vraag. In 2024 is er al een lobby geweest vanwege de invoering van de Omgevingswet, helaas zonder succes. Al heeft het college weinig hoop op extra rijksmiddelen, de wethouder neemt de oproep mee naar het AB. Al jaren zijn er problemen rond de capaciteit voor toezicht en handhaving. Al is de ODD gegroeid van 150 naar 250 fte, voor enkele posten blijft de werving van personeel erg lastig. VTH-taken zijn niet altijd vooraf goed in te plannen, zoals de acute kwestie rond enkele lokale sloopbedrijven en niet-voorziene asbestsaneringstrajecten. Die extra uren moet de ODD bij de gemeente Emmen in rekening brengen.
Wakker Emmen ziet voor 2025 al een forse nabetaling ad 433.000 euro. Gaat dit vanwege genoemde acute gevallen weer gebeuren?
Wethouder Schrik zegt dat de vijfmaandsrapportage voor 2026 nog geen overschrijding vertoont. Het bestuur is hier heel scherp op, maar de ODD moet onvoorziene VTH-taken wel uitvoeren.
Burgemeester Van Oosterhout erkent dat, net als voor de raad, ook voor het college de grip op GR-kosten lastig is bij grote organisaties op afstand van de gemeenten. Er zijn andere vormen denkbaar dan zienswijzen: B&W bespreken die graag nader met de raad. Bij andere Drentse griffiers leeft dat thema ook. Het proces was als service aan de raad bedoeld: eerst aanscherping van het financieel kader voor een beter debat in de raad. Bij de ODD hadden elf van de twaalf gemeenten daar niet zoveel opmerkingen over. Daar komt de zienswijze van Emmen nog bij, maar ook die blijft van belang: elke stevige winstwaarschuwing houdt haar waarde. Vanwege de grote uitzettingen van lasten bij de GGD en VRD is voor die organisaties besloten de zienswijzen mee te nemen in de integrale besluitvorming. Niet de meerderheid, maar elke afzonderlijke zienswijze is van belang om te bespreken in de DB's en AB's.
ChristenUnie vraagt zich dat belang af. Per 15 september eindigt de wettelijke termijn en dan zijn de begrotingen van GGD en VRD niet meer aan te passen. Wat betekent dit voor de positie en invloed van de raad?
Burgemeester Van Oosterhout heeft voor Emmen om meer tijd gevraagd bij de provincie en die is daarmee akkoord gegaan.
Hart voor Emmen wilde de begrotingen in juni inhoudelijk bespreken. Dit is naar september verdaagd om de nieuwe raads- en commissieleden beter in de materie te kunnen inwerken en

vanwege een begroting die nog niet binnen was. Toen is al de vraag gesteld of de raadsvergadering wel tijdig was voor de deadline. Graag ontvangt de fractie de schriftelijke toestemming van de provincie dat Emmen de zienswijze later mag indienen.
Burgemeester Van Oosterhout bevestigt dat die toestemming er is vanwege de nieuwe raads- en commissieleden en het financieel perspectief van Emmen. Dus de provincie zal de zienswijzen van Emmen op de begrotingen van GGD en VRD meenemen.
ChristenUnie informeert hoe de passage in de brieven van het Recreatieschap en de ODD zijn te duiden dat een zienswijze indienen niet meer mogelijk is.
Burgemeester Van Oosterhout zegt dat die beide besturen autonoom besluiten mogen nemen, de ruimere termijn geldt alleen voor de GGD en VRD. Maar als elf van de twaalf gemeenten niet veel opmerkingen hebben, gaat de procedure voor de ODD gewoon door.
Als daar dan toch nauwelijks opmerkingen over waren, dan vraagt de **ChristenUnie** zich af waarom die begrotingen dan niet in juni waren te behandelen.
Burgemeester Van Oosterhout heeft voor de GGD en VRD uitstel geregeld als dienstverlening richting de raad, omdat daar flinke uitzetting van lasten plaatsvinden en de raad zo een verantwoorder besluit kon nemen.
PVV vraagt waar in dezen de actieve informatieplicht van het college blijft. Want de begrotingen van het Recreatieschap en de ODD zijn inmiddels definitief.
Burgemeester Van Oosterhout verwijst daarvoor naar het betoog van de betreffende portefeuillehouder. Op dit moment geldt de afgesproken procedure dat B&W de concept-zienswijzen formuleert met het standpunt van de raad. Als de raad die brieven zelf wil sturen, dan is dat uiteraard mogelijk, zolang de inhoud maar strookt met haar standpunten. De noodzaak voor extra investeringen bij de VRD is al eerder uitvoerig toegelicht en daar is niet echt discussie over in de raad. De ‘zachte landing’ zit in het feit dat de raad instemt met de bedragen voor 2027 en daarna eerst kennisneemt van de begrotingen 2028-2030. Bovendien is de 4 miljoen verspreid over die vier jaar. Deze VRD-discussie speelt al sinds 2024 en eerst is geprobeerd de lasten te temporiseren. Nu is er is geen ontkomen meer aan. 50PLUS trekt een schijntegenstelling tussen geld voor GR’en en geld voor inwoners. Zo zit de brandweer organisatorisch als onderdeel in een GR, maar die belangrijke voorziening komt direct ten goede aan de inwoners. Van een blanco cheque waar de PVV van spreekt, is geen sprake. Over elke uitgave wordt verantwoording afgelegd, het bestuur houdt steeds de vinger aan de pols en er geldt vanuit de raad een soort ‘puntkomma’ voor na 2027. Dat geldt ook voor het dichtlopen van de BDU-rijkskorting. Doet de gemeente dat niet, dan gaan er zaken mislopen qua weerbaarheid. Daar ligt het Rijk niet wakker van, maar de inwoners van Emmen wel. De korting blijft voor 2027 staan, voor de jaren erna heeft de VNG succesvol gelobbyd om de korting eraf te halen.
Wethouder Keen noemt als hoofddoel van project Vaker Inclusief Reizen bij Publiek Vervoer het bevorderen van zelfstandig reizen. Een goed voorbeeld is de reiskoffer voor schoolleerlingen. Mooi is te zien hoe kinderen en ook ouders daarvan groeien. Hier gaat het om, het financiële voordeel is een bijkomstigheid. In vervolg op de motie voor meer OV-hubs loopt intern een onderzoek voor wat betreft de Meerdijk. De genoemde faciliteiten maken daar zeker onderdeel van.

Tweede termijn
PvdA steunt het procedurele voorstel van de ChristenUnie.

Wakker Emmen beluisterde een uitvoerige discussie in de commissie. Niet alle partijen zijn het met elkaar eens, maar dit vraagt alsnog een goede weerslag in de zienswijzen.

ChristenUnie steunt de oproep van Wakker Emmen, zeker na de toezegging van wethouder Schrik. Aan hem ook de vraag waarom het Recreatieschap en de ODD hebben besloten hun begroting definitief in te dienen bij de provincie. Is de Emmense zienswijze daarin nog mee te nemen? Net als Hart voor Emmen wil de ChristenUnie de schriftelijke bevestiging van de provincie dat Emmen de

zienswijzen voor de GGD en VRD later kan indienen. Dit is de essentie van het punt dat de fractie wil maken. De formulering door de burgemeester van het proces is te simpel. Gevoelsmatig wil de ChristenUnie de raad meer invloed laten uitoefenen door zelf de zienswijze op te stellen. Graag nog een reactie van de fracties die hier nog niet op hadden gereageerd.

CDA wil duidelijk maken dat de GR'en met passie en inzet goed werk leveren. Net als gemeenten worden ook zij geconfronteerd met onvoorziene uitgaven en autonome ontwikkelingen bij een slinkende financiële ruimte. Het is daarom goed dat de raad de zienswijzen zelf opstelt en ook het CDA ziet de bevestiging van de provincie over het uitstel graag tegemoet.

D66 vond de betogen van de portefeuillehouders heel helder een onderschrijving van het fractiebetoog. Men kijkt uit naar de nieuwe zienswijzen, maar weet nog niet wat men er precies van vindt.

FvD gaat mee in het procedurevoorstel van de ChristenUnie rond zienswijzen.

VVD ziet dat de brieven voor de ODD en GGD al in mei zijn verstuurd met een positief advies van de raad. Dit komt niet overeen met de discussie in deze commissie. Er moet nog een zienswijze van de raad komen waarin dat positieve advies voor de ODD en GGD niet zonder meer wordt afgegeven. Anders kan de VVD die zienswijzen niet steunen.

PVV kan zich grotendeels vinden in de opmerkingen van Wakker Emmen over de gemeentefinanciën en mogelijke bezuinigingen. De fractie ziet graag een andere duiding in lijn met de motie 'Financiële discipline GR'en', waarvoor de ChristenUnie een goede optie aangaf: een zienswijze van de raad zelf. Graag een toezegging van B&W om genoemde motie als conceptopdracht te betrekken bij de zienswijze en de raad jaarlijks inzicht geven in de taken, prioriteiten, efficiency en financiële risico's. Is het college bereid om die lobby voor compensatie van de invoering Omgevingswet gezamenlijk nog eens onder de aandacht te brengen? De toezegging van juni had overigens niet alleen betrekking op de VRD, maar ook op de andere GR'en.

50PLUS volgt de suggestie van de ChristenUnie over de indiening van de zienswijze.

Hart voor Emmen vindt het CU-voorstel buitengewoon goed. In zijn toezegging van 11 juni gaf de burgemeester de garantie dat de zienswijzem vanuit Emmen werden meegenomen door alle GR'en als de behandeling en besluitvorming over alle GR'en in september plaatsvinden. Dan is het verbazingwekkend dat de ODD en het Recreatieschap hun definitieve begrotingen al hebben ingediend bij de provincie. Die maken ook onderdeel uit van dit raadsbesluit.

GroenLinks heeft geen bezwaar tegen het voorstel van de ChristenUnie.

Veilig Emmen steunt het idee van de ChristenUnie eveneens.

Reactie college
Wethouder Schrik heeft het uitstelverzoek vanuit Emmen neergelegd bij het AB-ODD, maar de meerderheid van de bestuurders wilde vasthouden aan het reguliere proces.
Wethouder Wanders heeft begrepen dat het AB-GGD ook al naar de conceptversie van de zienswijzen kijkt vanwege de krappe planning. Op 9 september heeft men de conceptbegroting van de GGD vastgesteld, maar wacht op de definitieve zienswijze vanuit Emmen. Soms wordt een algemene lijn in de zienswijzen vooraf reeds verwerkt in de begroting, maar dat gebeurt niet met een zienswijze van een van de twaalf gemeenten die afwijkt van alle andere. Als de VVD een

passage in de zienswijze wil opnemen over de kostenstijging bij de GGD, dan opperen B&W ook om aan te geven welke wettelijke taken de GGD vervolgens niet gaat uitvoeren. Dat is namelijk de consequentie.
VVD doelde niet op het primaire proces of wettelijke taken, maar de overhead. Waarom is een grote organisatie als de GGD niet in staat de komende jaren die kosten op hetzelfde niveau te houden?
Wethouder Wanders noemt als voorbeeld de behandeling van Woo-verzoeken, ook bij de GGD een wettelijke taak. Sinds de coronaperiode komen die daar steeds meer binnen, net als claims, die men zonder budget niet meer kan afhandelen. Dat is de keerzijde van minder gemeentebijdragen. De juridische ondersteuning is nu al te krap. De GGD heeft de overhead trouwens al toegelicht bij de informatiebijeenkomst: vooral juridische taken, controlling en communicatie. Als de raad daar geen geld meer voor wil vrijmaken, is het verstandig dat ook op te nemen in de zienswijze. Het AB heeft bij de conceptbegroting kritisch gekeken welke taken al dan niet noodzakelijk zijn. Verder vangt de GGD zelf al enkele tonnen op binnen de eigen begroting.
Burgemeester Van Oosterhout erkent dat zijn toezegging voor zijn portefeuille gelukt is bij de VRD en GGD, maar dus niet bij het Recreatieschap en de ODD. Dit laatste verraste hem, net als de raad. Zijn inschatting was dat die laatste twee besturen bereid waren om op Emmen te wachten, maar zij kunnen dat autonoom zelf afwegen. Dit hebben de beide portefeuillehouders al toegelicht. In dit opzicht is ‘grip op een GR’ niet alleen voor de raad, maar ook voor het college weleens ingewikkeld. De burgemeester checkt of de instemming van de provincie op schrift staat. Zo niet, dan zal hij daar alsnog voor zorgen. Maar dit raakt wel het vertrouwen in bestuurders. De raad mag ervan uitgaan dat de VRD-voorzitter dat goed communiceert met de CdK en de twaalf burgemeesters.
ChristenUnie wilde niet het vertrouwen in bestuurders in twijfel trekken, maar het gaat hier wel om een wettelijke aanlevertermijn die zwart-op-wit staat. Vandaar het verzoek.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

5.D Raadsvoorstel – Nieuw inkoopbeleid, inkoopwijzer en algemene inkoopvoorwaarden
Eerste termijn
Wakker Emmen herinnert aan zijn amendement uit 2024 met PvdA en 50PLUS om onder meer ook het lokale en regionale bedrijfsleven meer kans te geven bij inschrijvingen. Ook minder bureaucratie is een goed uitgangspunt in het nieuwe inkoopbeleid. De grens van 70.000 euro voor enkelvoudige onderhandse gunningen is conform die lijn. Tegelijk moet de gemeente oog houden voor een goede spreiding van opdrachten.
Hart voor Emmen beluistert dat Wakker Emmen inhoudelijk ingaat op het nieuwe inkoopbeleid. Maar het gaat hier toch alleen om intrekking van het oude beleid? Dit was het gevolg van het besluit om het college het nieuwe inkoopbeleid vast te stellen; om die reden heeft Hart voor Emmen destijds tegen gestemd.
Wakker Emmen heeft dat kennelijk niet goed gelezen. Bij de evaluatie is belangrijk om te kijken hoeveel er daadwerkelijk lokaal en regionaal wordt ingekocht, hoe vaak de nieuwe drempelbedragen worden benut en waar dat het geval is bij geboden maatwerk. De fractie ziet hiermee een goede voortgang in de lijn die in 2024 is ingezet en vertrouwt op een goede uitvoering door het college.

CDA ziet dat het nieuwe beleid aangepast is aan de huidige wet- en regelgeving. De 70.000 euro als gunningsgrens voor enkelvoudige onderhandse opdrachten versnelt de uitvoering, maar waarom juist dit bedrag? Hoe is te voorkomen dat opdrachten steeds bij dezelfde leveranciers terechtkomen? Hoe bewaken B&W dat nieuwe en lokale ondernemers een kans krijgen? Welke gevolgen heeft de keuze voor minder nationale openbare aanbestedingen voor transparantie, marktwerking en kansen voor ondernemers? De nieuwe Inkoopwijzer geeft meer ruimte, maar die moet wel goed verantwoord worden. Hoe wordt erop gecontroleerd dat afwijkingen uitzonderlijk blijven? Het

college stelt bij verordening de regels voor het intern inkopen en aanbesteden vast, waarmee de raad bewust afstand nam van het vaststellen van inkoopbeleid. Een vraag aan de commissie: was en is het alleen nog kunnen intrekken van het oude beleid door de raad wel zo verstandig geweest, gezien de belangrijke beleidskeuzes in het nieuwe beleid? Het CDA had die liever onder de raad willen laten vallen. Zijn B&W bereid de raad, voor haar controlerende rol, periodiek inzage te geven in de toepassing en effecten van het nieuwe inkoopbeleid?

PvdA complimenteert de stellers voor de goed leesbare samenvatting van de onderlegger, inclusief de observaties van het presidium. Al doet de titel anders vermoeden, de raad kan alleen het oude inkoopbeleid intrekken. De inhoud van het nieuwe stemt tevreden. Met de eigen ambitie voor maatschappelijk verantwoord ondernemen hoopt de gemeente ook ondernemers te inspireren. Bij het amendement is in 2024 bepaald dat de ruimte uit de Gids Proportionaliteit zo veel mogelijk wordt benut. Blijft dit onderdeel van het nieuwe inkoopbeleid?

FvD begrijpt de wens om procedures te vereenvoudigen en opdrachten lokaal te gunnen. Blijkens de evaluatie zijn sommige marktsegmenten verzadigd geraakt en zijn de kosten daar harder gestegen dan het landelijk gemiddelde. Hoe is te voorkomen dat lokaal onderhands aanbesteden ook duurder wordt voor de gemeente en niet steeds dezelfde bedrijven de opdrachten krijgen en daardoor hun prijzen verhogen? Duurzaamheid, CO2-reductie en inclusiviteit worden nadrukkelijker onderdeel in het inkoopbeleid. Echter, de evaluatie geeft aan dat de inzet van elektrisch materieel projecten aanzienlijk duurder kan maken en dat bij een krappe financiële meerjarensituatie voor de gemeente. Welke garantie geven B&W dat politieke doelen nooit de voorkeur krijgen boven de prijs-kwaliteitverhouding en doelmatige besteding van gemeenschapsgeld? En dat kleinere lokale ondernemers door aanvullende eisen niet afvallen?

VVD prijst als liberale partij de paragraaf over eerlijke mededinging. Bij inkopen kan de gemeente opdrachten voorbehouden aan sociale werkplaatsen of dito ondernemingen. In welke gevallen gebeurt dit? Vanwege het collegemandaat om het nieuwe inkoopbeleid vast te stellen, moet de raad niet te veel op operationele details gaan zitten.

PVV wil meer grip voor de raad op het nieuwe inkoopbeleid en hierover actief worden geïnformeerd door het college. Feitelijk vragen B&W de raad het beleid in te trekken dat zij zelf in 2024 heeft vastgesteld. Gemeenschapsgeld moet binnen de wet zo veel mogelijk ten goede komen van ondernemers en banen in Emmen. De ruimte voor enkelvoudige onderhandse opdrachten en het beperken van landelijke aanbestedingen kunnen daarbij helpen, net als minder papierwerk en meer kansen voor lokale bedrijven. Maar dit is geen garantie. Het nieuwe beleid staat vol met maatschappelijk verantwoord ondernemen en inkopen, inclusie, VN- en klimaatdoelen. Dit soort eisen is alleen gewenst als ze aantoonbaar proportioneel, uitvoerbaar en betaalbaar zijn. De PVV is niet tegen keuzes voor kwaliteit, langere levensduur en kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, maar het inkoopbeleid moet geen ideologische afvinklijst die ondernemers uitsluit, concurrentie beperkt en de rekening voor inwoners verhoogt. Prijs-kwaliteitverhouding, betrouwbaarheid en lokale economische meerwaarde moeten vooropstaan. De fractie vraagt bij toezegging: 1) een jaarlijks overzicht van lokale en regionale inkopen (aantallen, omzet, MKB-deelname en afwijkingen van inkoopadviezen); 2) actieve toepassing van de ruimte uit de Gids Proportionaliteit met zo min mogelijk onnodige eisen en administratieve lasten; 3) geen duurzaamheids- of inclusie-eisen die lokale ondernemers uitsluit of zonder aantoonbare bijdrage aan de opdracht blijft; 4) een transparante onderbouwing van de enkelvoudige onderhandse opdrachten tot 70.000 euro om vriendjespolitiek te voorkomen. Zonder deze waarborgen is intrekking van het oude beleid te vrijblijvend.

D66 kan zich vinden in het raadsvoorstel. Hoe gaan B&W voorzien in periodieke evaluaties van het inkoopbeleid en hoe wordt de raad daarover geïnformeerd? Kunnen zij toezeggen, de raad te betrekken bij toekomstige substantiële beleidswijzigingen? De collegereactie is mede bepalend voor het antwoord op de vraag die het CDA aan de commissie stelde.

Veilig Emmen vindt het goed dat de gemeente bij een opdracht, naast de prijs, ook kijkt naar de opbrengst voor inwoners, zoals duurzaamheid, social return, werkgelegenheid en kansen voor lokale en regionale ondernemers. MKB-vriendelijk inkopen is een goed uitgangspunt, maar kleine lokale ondernemers moeten in de praktijk ook echt een eerlijke kans krijgen om mee te dingen. Opdrachten kunnen tot bepaalde bedragen een-op-een gegund worden. Dit kan sneller en simpeler werken, maar dan moeten niet steeds dezelfde bedrijven de opdracht krijgen als kleine lokale ondernemers die ook prima kunnen uitvoeren. Hoe borgen B&W dit en hoe zorgen zij voor voldoende spreiding in de gunningen? Welk aandeel van de opdrachten komt nu terecht bij lokale en regionale bedrijven? Bij de Inkoopwijzer moet jaarlijks niet alleen worden bekeken of de regels goed werken, maar ook wat het beleid feitelijk oplevert aan lokale opdrachten, social return en duurzaamheid.
Voorzitter Wittendorp wijst op het hoge gehalte aan technische vragen. Dit kan tot een onvolledige beantwoording door de wethouder leiden.

50PLUS ziet een juridisch kloppende route, maar bestuurlijk schuurt het. In 2024 heeft de raad bij amendement het nieuwe beleid vastgesteld. De tientallen miljoenen aan inkopen raken direct lokale en Drentse ondernemers qua banen, ook voor hen met afstand tot de arbeidsmarkt. Dit zijn bij uitstek onderwerpen die bij de kaderstellende raadstaak past. Dit besluit zet de raad op afstand, maar de fractie wil dat de raad grip houdt op al het gemeenschapsgeld.

ChristenUnie informeert waarom met dit voorstel de werking van het amendement uit 2024, een initiatief van Wakker Emmen zelf, wordt ingetrokken. De VVD heeft daar indertijd zelf mee ingestemd. Wat is er voor die fractie sindsdien veranderd? Deze procedure staat haaks op de wens van de raad om meer betrokken te worden bij de voorbereiding van grote processen en projecten. Zet de raad zichzelf hiermee buitenspel? Graag een reactie van de overige fracties.

Hart voor Emmen wil heel graag grip houden op het nieuwe inkoopbeleid. Artikel 34 van de Financiële Verordening blijkt voor meerdere uitleg vatbaar; de fractie dacht dat de raad hiermee niet alles uit handen zou geven. Het college presenteert dit stuk als techniek, maar de raad wordt wel gevraagd haar eigen, in 2024 vastgestelde beleid in te trekken. Van het nieuwe, door B&W vastgestelde beleid mag de raad alleen kennisnemen. Dat is geen kaders stellen en een document ontvangen is geen controle-instrument. Bij amendement legde de raad in 2024 vast dat de ruimte van de Gids Proportionaliteit maximaal moest worden benut, mede vanwege betere kansen voor lokale ondernemers. Welk concreet instrument houdt de raad straks nog in positie? Waarom ontbreekt een ‘was/wordt’-tabel met de wijzigingen? Werken tussen de 1,5 en 3 miljoen zijn meervoudig onderhands aan te besteden. De Inkoopwijzer schrijft vanaf 1,5 miljoen juist de nationale procedure voor. Welk document gaat straks prevaleren? De grens voor een-op-een-inkopen, zonder advies of betrokkenheid van het CMT, wordt verhoogd van 50.000 naar 70.000 euro. Minder bureaucratie is goed, maar minder concurrentie en openbaarheid vereisen juist meer interne verantwoording. Hoeveel opdrachten vielen onder genoemde grens? Welke besparing levert dit op? Komt er ter controle een centraal register voor dit type opdrachten? Hierdoor is het niet meer mogelijk ten minste twee lokale partijen uit te nodigen, terwijl het criterium ‘regionaal’ wordt uitgebreid naar heel Drenthe. Vanwaar de vrijblijvende formulering dat met lokale ondernemers *‘rekening wordt gehouden’*? Welk probleem lost deze verruiming op? Wordt met *‘geen financiële gevolgen’* bedoeld geen begrotingswijziging? Immers, gewijzigde concurrentie, procedurekosten en onderhandelingsruimte hebben economische gevolgen. Hart voor Emmen vraagt daarom een

volledige ‘was/wordt’-tabel, een goede evaluatie over 2025 en een financiële impactanalyse. De gemeente verlangt van elke ondernemer een consistente aanbieding, transparante wijzigingen en aantoonbare prijs-kwaliteitver-houding. Het is niet onredelijk dat Hart voor Emmen ditzelfde van het college verlangt.

SP gaat het bij inkopen niet alleen om prijs en rechtmatigheid, maar vooral om de maatschappelijke meerwaarde. ‘Lokaal waar mogelijk’ en social return en duurzaamheden zijn dus goede uitgangspunten; hoe denken B&W een betere toepassing te bereiken? Het een-op-een gunnen van opdrachten tot 70.000 euro kan praktisch zijn en lokale ondernemers kansen geven, maar hoe is te voorkomen dat steeds dezelfde bedrijven worden gekozen? Daar de vaststelling van het beleid bij het college ligt, verzoekt de SP een jaarlijkse evaluatie met de raad te delen, inclusief resultaten van regels, social return en overige maatschappelijke opbrengsten. Gemeentelijke inkopen zijn ook een instrument om zo veel mogelijk gemeenschapsgeld ten goede te laten komen van de lokale gemeenschap.

Reactie college
Wethouder Kuipers zal de technische vragen schriftelijk beantwoorden. Het amendement uit 2024 wilde de ruimte in de Gids Proportionaliteit maximaal benutten, dus per opdracht bekijken welke procedure passend en proportioneel is. Deze lijn wordt doorgetrokken in het nieuwe beleid. Zo zijn enkelvoudige gunningen bij opdrachten tot 70.000 euro in beginsel de standaard en bij de categorie 1,5 tot 3 miljoen zijn dat de meervoudige gunningen in plaats van nationale openbare aanbestedingen. Dit vermindert administratieve lasten, geeft meer ruimte voor maatwerk en biedt lokale en regionale ondernemers meer kansen – uiteraard binnen wet- en regelgeving en op basis van objectieve, goed onderbouwde keuzes. Afgelopen vier jaar is 43% van de totale inkopen lokaal terechtgekomen. De intrekking van het beleid uit 2024 heeft te maken met het feit dat B&W conform artikel 34 van de Financiële Verordening zorgdragen voor de inkoop- en aanbestedingsregels. Daar de raad het beleid uit 2024 vaststelde, wordt zij nu gevraagd dat in te trekken. Het college zegt toe, de raad per brief mee te nemen in de beleidsevaluatie. Dit doet dus niets af aan de kaderstellende en controlerende rol van de raad.
Hart voor Emmen vraagt om een toelichting. De raad gaat toch niet langer over het inkoopbeleid?
Wethouder Kuipers komt hier later op terug.
VVD wijst erop dat de voltallige raad in 2025 de gewijzigde Financiële Verordening heeft aangenomen. Dan moet de commissie dat nu niet ineens ter discussie stellen.
CDA stelde slechts de vraag of de raad zich hiermee niet te veel op afstand heeft gezet. Wellicht heeft zij in 2025 zich niet voldoende de implicaties van dat besluit gerealiseerd en zich meer gericht op de financiële impact en de Jaarrekening. Over de collegebevoegdheid heeft de fractie zich in die bespreking niet uitgelaten.
ChristenUnie vindt dat een dergelijk ingrijpend gevolg dan ook daadwerkelijk in zo’n besluit moet staan. Van een ‘lekenbestuur’ kan niet verwacht worden dat het de implicaties van alle artikelen kan overzien.
VVD vindt de formulering van artikel 34 duidelijk genoeg en dat moet de raad ook hebben gelezen.
Wethouder Kuipers vervolgt dat artikel 4.5 standaard in de Aanbestedingswet staat als uitzonderingsoptie. Het college wil dit toepassen wanneer dit aansluit bij de opdracht. De door de PVV gevraagde vier toezeggingen zijn technisch van aard. De beantwoording volgt schriftelijk, maar de wethouder kan hier nu geen toezeggingen op doen. Van elke opdracht wordt beoordeeld hoe deze bijdraagt aan de doelen. Waar mogelijk spelen duurzaamheid en inclusiviteit ook een rol, oftewel welke opdracht de meeste maatschappelijke waarde creëert. De contractmanagers weten per domein welke overeenkomsten en opdrachten er lopen voor maximale grip. Voorts is er een contractbeheerder, wordt gewerkt aan *self spent* en aan een overkoepelend datadashboard en voorkomen Europese regels dat een gemeente te veel uitgeeft aan eenzelfde partij. De overige vragen van Forum worden schriftelijk beantwoord.

Tweede termijn
D66 is benieuwd met welke frequentie de wethouder de beleidsevaluatie gaat voorleggen aan de raad. Wordt de raad ook in de toekomst gevraagd in te stemmen met wijzigingen in het inkoopbeleid?

ChristenUnie wil expliciet niet op de uitvoerdersstoel gaan zitten, maar blijft graag betrokken bij de voorbereiding van grote projecten en processen. Daar hoort ook het nieuwe inkoopbeleid bij. Dat kan de raad vaststellen en dan is de uitvoering aan het college. In de vorige commissie was de wethouder heel toeschietelijk op dit punt. Is zij bereid ook op dit dossier die ruimte te geven?

Volgens **Hart voor Emmen** was het merendeel van de gestelde vragen eigenlijk retorisch bedoeld, maar hoort graag waar mogelijk de antwoorden van de wethouder. Bij de vaststelling van de Financiële Verordening in 2025 was artikel 34 geen wijziging, dus die gold in 2024 ook al. Kon de raad dit dan vaststellen in 2024?

Reactie college
Wethouder Kuipers geeft aan dat het inkoopbeleid jaarlijks wordt geëvalueerd. De laatste vraag van de ChristenUnie wordt schriftelijk beantwoord.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als B-stuk naar de raad gaat.

6. Bespreken A-stukken:
6.A Raadsvoorstel – Besluit Begrotingswijzigingen Q2-2026
CDA vraagt een toelichting welke onderdelen vallen onder de wijziging ad 1,2 miljoen vanwege de Meicirculaire. In hoeverre betreft het hier vrij besteedbare middelen? Welke concrete resultaten worden verwacht van de gebiedsgerichte leeraanpak funderingsproblemen en bodemdaling en hoe wordt de raad geïnformeerd over de voortgang? De financiering van coördinatoren van de Brede School is voor 2027 geregeld, maar volgens de toelichting is die inzet vanaf 2028 ‘onderdeel van verdere ontwikkeling’. Wanneer wordt de raad hierbij in positie gebracht?

PVV ziet een voorstel gepresenteerd als technische wijzigingen, maar dat zijn de cijfers allesbehalve. Het tekort in 2026 loopt door de Meicirculaire op naar ruim 5 miljoen en ook het meerjarenbeeld blijft zorgelijk, oplopend naar ruim 10 miljoen in 2030. Dat dit beeld verbeterd is ten opzichte van de Kaderbrief, is geen reden voor zelfgenoegzaamheid, zeker niet omdat het structurele tekort in de jeugdzorg nog steeds als p.m.-post wordt verantwoord. De fractie heeft ook zorgen over de inzet van 1,22 miljoen aan loon- en prijsaccres om het tekort van 2026 te dempen, waarmee het risico wordt doorgeschoven naar de Begroting en de beleidsteams. Wordt de prijsstijging niet gedekt, dan volgt de tegenvaller later: geen structurele oplossing, dus. Bij de Brede School ziet de fractie de waarde voor wijken en dorpen, maar 2,67 fte ad 176.000 euro voor twintig locaties vraagt wel om harde resultaten qua deelname en voorkomen van zwaardere jeugdzorg. De PVV wil eerst een evaluatie en de dekkingen, voordat de inzet vanaf 2028 wordt voortgezet. De 1 miljoen rijksgeld voor funderingsproblematiek en bodemdaling moet niet in de algemene middelen verdwijnen. De fractie staat naast de getroffen inwoners, maar dit geld mag niet verdwijnen in eindeloze leeraanpakoverleggen en onderzoeken. De herstelkosten mogen niet uit de reguliere rijksbijdrage worden betaald terwijl inwoners juist financiële drempels ervaren. Daarom wil de PVV concrete resultaten over de aantallen onderzochte woningen en de hoeveelheid bewoners met handelingsperspectief. Welke oplossingen verlagen de herstelkosten? Het Rijk mag inwoners niet met alleen onderzoeken en een loket achterlaten. Nieuwe rijksmiddelen moeten daadwerkelijk aan nieuwe taken worden besteed, zoals bij de aanpak asielzoekers. Emmen mag niet opdraaien voor

rijksbeleid zonder volledige dekking en zichtbare verbetering van de veiligheid van inwoners. De PVV sluit af met de boodschap: begroot zuinig en laat het geld landen waar het voor bedoeld is.

Veilig Emmen stemt in met het voorstel, maar hoopt dat de middelen ook daadwerkelijk bij de inwoners c.q. de jeugd terechtkomen. Kunnen B&W bevestigen dat bij de financiële verwerking van deze wijzigingen geen nieuwe structurele verplichtingen worden aangegaan, zonder dat de structurele dekking daarvan voor de komende jaren is geborgd?

50PLUS noemt de inzet van de coördinatoren voor de Brede School fantastisch, maar vanaf 2028 zijn er nog geen financiële gevolgen. De fractie is bang dat zij later wegbezuinigd worden. Goed dat bij de gebiedsgerichte leeraanpak funderingsproblemen en bodemdaling een onderzoek komt. Maar 50PLUS wil ook reëel zijn: dit levert de getroffen inwoners alleen inzicht op, geen herstel.

Hart voor Emmen sluit zich volledig aan bij het betoog van de PVV en zal de technische vragen over de overeenkomst rondom het KCAF schriftelijk doen toekomen.

Reactie college
Wethouder Kuipers zegt dat het gros in de Meicirculaire decentralisatie- en integratie-uitkeringen betreft en deze zijn in principe vrij besteedbaar. De circulaire betekent niet direct verplichtingen, maar op de overige besluiten komt de wethouder schriftelijk terug. De overige, al dan niet technische, vragen worden schriftelijk beantwoord.

Voorzitter Wittendorp stelt vast dat dit raadsvoorstel als A-stuk naar de raad gaat.

7. Sluiting

Voorzitter Wittendorp sluit de vergadering om 0.01 uur onder dankzegging.